

**Міністерство освіти і науки України
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації**

Університет митної справи та фінансів

**“УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА БЕЗПЕКОВИЙ МЕХАНІЗМ
ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УМОВАХ
ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗАГРОЗ І СВІТОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ”**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2018 р.

Дніпро

**Міністерство освіти і науки України
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації**

Університет митної справи та фінансів

**“УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА БЕЗПЕКОВИЙ МЕХАНІЗМ
ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УМОВАХ
ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗАГРОЗ І СВІТОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ”**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2018 р.

Дніпро

УДК 338(477):005.591.4:808.53

У 67

Організатори конференції:

Міністерство освіти і науки України;
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації;
Університет митної справи та фінансів

Склад редакційної групи:

Бочаров Д. О., Ченцов В. В., Приймаченко Д. В.,
Архирейська Н. В., Губа О. І., Даценко В. В.,
Дерев'янку Т. П., Марценюк О. О., Разживін В. М.

У 67 **Управлінський та безпековий механізм економічних трансформацій в умовах геополітичних загроз і світової конкуренції** : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 23 листопада 2018 р.). – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2018. – 263 с.

ISBN 978-966-328-141-4

У збірнику подано тези доповідей, присвячених актуальним проблемам розвитку механізмів забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації, дослідженню безпекового механізму реалізації потенціалу національної економіки, а також аналізу процесу трансформації функцій управління в системі міжнародних економічних відносин.

Для науковців, викладачів, студентів, аспірантів, фахівців у галузі економіки, управління, фінансів та зовнішньоекономічної діяльності.

ISBN 978-966-328-141-4

© Колектив авторів, 2018

© Університет митної справи та фінансів, 2018

Кийда Л. І., Лисак К. А. Національна безпека України в умовах боротьби із сучасною контрабандою	205
Кийда Л. І., Миславець А. В. Безпека та митне оформлення імпортованих транспортних засобів у зарубіжних країнах	206
Заруцька О. П., Синюк А. О. До питання розвитку методик оцінки фінансової стійкості банку	208
Воротниченко Н. Ф. Моделі державної служби: досвід зарубіжних країн	209
Піменова М. М., Піщуліна І. О. Посилення фінансової безпеки органами Державної казначейської служби України	211
Сальникова Т. В. Стан боргової безпеки України та заходи щодо її зміцнення	213
Пластун О. Л., Макаренко І. О. Частота цінових надреакцій на українському фондовому ринку як індикатор кризових явищ в економіці	216
Зюзін В. О. Фінансування соціальних програм у Польщі та Україні	217
Лисяк Л. Б., Проценко К. В. Видатки місцевих бюджетів на соціальний захист і соціальне забезпечення як пріоритет бюджетної політики України	219
Булейко А. А. Імпортні операції з переміщення полімерних матеріалів як механізм забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації	221
Зайцева Т. В. Ліквідність балансу банку: основний фактор ліквідності самого банку	223
Гриценко К. Г. Оцінювання рівня довіри клієнтів до страхової компанії з використанням теорії нечітких множин	224
Заруцька О. П., Чичибабіна Д. Г. Організація кредитного процесу та управління кредитним ризиком АТ “УкрСиббанк”	226
Кушнір А. І. Бюджетна безпека на місцевому рівні	228
Биков Б. Д. Фінансовий потенціал об’єднаних територіальних громад в умовах бюджетної децентралізації	230
Воробйова А. С. Аналіз конкурентної позиції банку на фінансовому ринку України	232
Григораш О. В., Григораш Т. Ф. Проблеми розвитку ринку фінансових послуг в Україні	234
Терещенко Т. Є., Самокиш М. О. Страхування цивільно-правової відповідальності як інструмент фінансової безпеки України	236

ЧАСТОТА ЦІНОВИХ НАДРЕАКЦІЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ФОНДОВОМУ РИНКУ ЯК ІНДИКАТОР КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

Пластун О. Л., Макаренко І. О.

Зростання турбулентності світових фінансових ринків, масштаби та деструктивні наслідки породжених ними фінансово-економічних криз обумовлюють важливість дослідження їх причин та наслідків, а також розробки дієвого інструментарію та індикаторів їх завчасного виявлення і прогнозування. Окремі індикатори фондового ринку володіють значними прогностичними властивостями з цією метою. Серед ключових існуючих інструментів прогнозування кризових явищ в економіці за допомогою різних параметрів та індикаторів фондового ринку можна назвати дослідження волатильності, кореляції цін на активи фондового ринку, його довгострокової пам'яті (персистентності), аномальних цінових коливань (надреакцій та недореакцій).

Окремим блоком інформаційних сигналів, що поширюються фондовими ринками та можуть бути використані з метою завчасного прогнозування кризових явищ в економічних системах, їх фіксації та періодизації є аномальні цінові коливання. Різке зростання чи падіння їх частоти, що ілюструється надшвидкою реакцією фондового ринку на події в економічній системі може свідчити про зміни у поточній економічній ситуації та створити основу для її прогнозування в майбутньому. Серед ключових з них слід назвати над- і недореакції на інформаційні сигнали, вибухи волатильності, сезонні та календарні аномалії, непрогнозовані зміни дохідності під впливом ринкових змінних (дивіденди, ринкова капіталізація тощо). Над- і недореакції на цьому тлі визначаються як суттєві відхилення цін активів від їх середніх значень протягом певного періоду часу (Stefanescu et al., 2012). Теоретичним базисом у дослідженні надреакцій на фондовому ринку покладено відповідну гіпотезу надреакцій, запропоновану De Bondt and Thaler (1985).

Підтримуючи ідею щодо високої прогностичної цінності над- і недореакцій на фондовому ринку з метою завчасного виявлення ознак економічних криз було проведено частотний аналіз двох провідних фондових індексів України (ПФТС та UX) та розглянуто, яким чином корелюють кризові явища в економіці та частота аномальних цінових коливань. Базова ідея полягає в дослідженні аномальних негативних цінових коливань з метою підтвердження гіпотези про те, що різке зростання кількості аномальних коливань ціни на фондові активи (надреакції) може сигналізувати про зміну стану економіки країни в цілому з нормального на кризовий, а екстремальні значення кількості аномальних коливань сигналізують про пікові моменти в кризових процесах, що відбуваються в економіці.

Обрані для дослідження дані включали офіційно оприлюднені біржами значення індексу ПФТС за період 2006–2017 рр. та UX за період 2008–2017 рр., що обумовлено включенням до даних періодів двох фінансово-економічних криз (2007–2009 та 2013–2015 рр.). Дослідження базується на трьох гіпотезах: H1: Зростання частоти надреакцій є свідченням появи та перебігу кризових явищ в економіці та демонструє кореляцію фаз кризи зі зміною таких частот;

H2: Частота надреакцій може бути використана як інформативний інструмент прогнозування кризових явищ в економіці України з урахуванням даних її фондового ринку; H3: Частота надреакцій на українському фондовому ринку характеризується сезонністю.

Тестування зазначених гіпотез здійснювалося з використанням параметричних (аналіз ANOVA), непараметричних (тест Крускала-Воліса) інструментів. Специфічними для дослідження українського фондового ринку та взаємозв'язку між частотою надреакцій і його динамікою було визначено тест Дікі-Фулера (ADF), тест Грейнджера на причинність та регресійний аналіз з фіктивними змінними.

Результати проведених тестів, їх статистичний та графічний аналіз свідчать про наявність зв'язку між частотою надреакцій на фондовому ринку, виникненням кризових явищ та їх фазами. Таким чином, поряд з гіпотезою H1 було підтверджено і гіпотезу H2. Щодо гіпотези H3, то результати графічного аналізу частоти надреакцій на фондовому ринку України свідчать про наявність паттерну сезонності у поведінці цього індикатора у формі “зворотнього W”. Водночас статистичного підтвердження ця гіпотеза не знайшла. Проведене дослідження показало, що частотний аналіз негативних надреакцій на фондовому ринку генерує важливу інформацію щодо майбутнього стану економічної системи та володіє предикативними здатностями щодо появи кризових явищ в економіці. Це стосується як глобальних криз (розглянуто на прикладі світової фінансової кризи 2007–2009 рр.), так і локальних криз (криза в економіці України 2013–2015 рр.). Різке збільшення частоти аномальних негативних коливань сигналізує про активізацію кризових явищ в економіці країни.

Результати проведеного дослідження можна використовувати для прогнозування кризових явищ в економіці, а також визначення фази кризи. Зростання частоти надреакцій – сигнал на користь активізації кризових явищ, а екстремальні значення кількості надреакцій – привід для констатації піку кризи. Ще одним потенційним варіантом використання отриманих результатів є побудова та оптимізація торгових стратегій. Очевидно, що покупки під час кризи, принаймні поки криза не дістала свого кінця, є збитковою торговою стратегією. В той же час відкриття коротких позицій на фондовому ринку за умови розуміння процесів, що відбуваються в економічній системі, може забезпечити отримання прибутків навіть в умовах економічної кризи. Частота негативних надреакцій та екстремальні значення їх кількості дають чіткі сигнали для розуміння поточного стану економічної системи.

ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ У ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ

Зюзін В. О.

Соціальні програми є вирішальними орієнтирами внутрішньої політики держави у вирішенні соціальних проблем того чи іншого суспільства. Завданнями держави є розробка та реалізація соціальних програм, спрямованих на задоволення потреб та інтересів людей і суспільства.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**“УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА БЕЗПЕКОВИЙ МЕХАНІЗМ
ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УМОВАХ
ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗАГРОЗ І СВІТОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ”**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2018 р.

Матеріали подано в авторській редакції

**Підписано до друку 20.11.2018. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 16,44. Облік.-вид. арк. 14,61. Наклад 100 прим.
Замовлення № 133.**

**Дніпро: Університет митної справи та фінансів
(свідоцтво про видавничу діяльність ДК № 6198 від 24.05.2018 р.)
вул. Володимира Вернадського, 2/4, м. Дніпро, 49000**